

Javnozdravstveni značaj prometnih nesreća

**prim. Ivana Brkić Biloš, dr.med., spec.epid.
Gordan Sarajlić, dr.med., spec.epid.**

**Služba za epidemiologiju i prevenciju kroničnih nezaraznih bolesti
Hrvatski zavod za javno zdravstvo**

**8. Tjedan sigurnosti cestovnog prometa
13.5.2025.**

Prema podacima *Svjetske zdravstvene organizacije* u prometnim nesrećama u svijetu godišnje:

➤ **1.19 MILIJUNA smrtno stradalih (2021.)**
(oko 3 200 osoba svaki dan)

➤ 50 milijuna ozlijeđenih

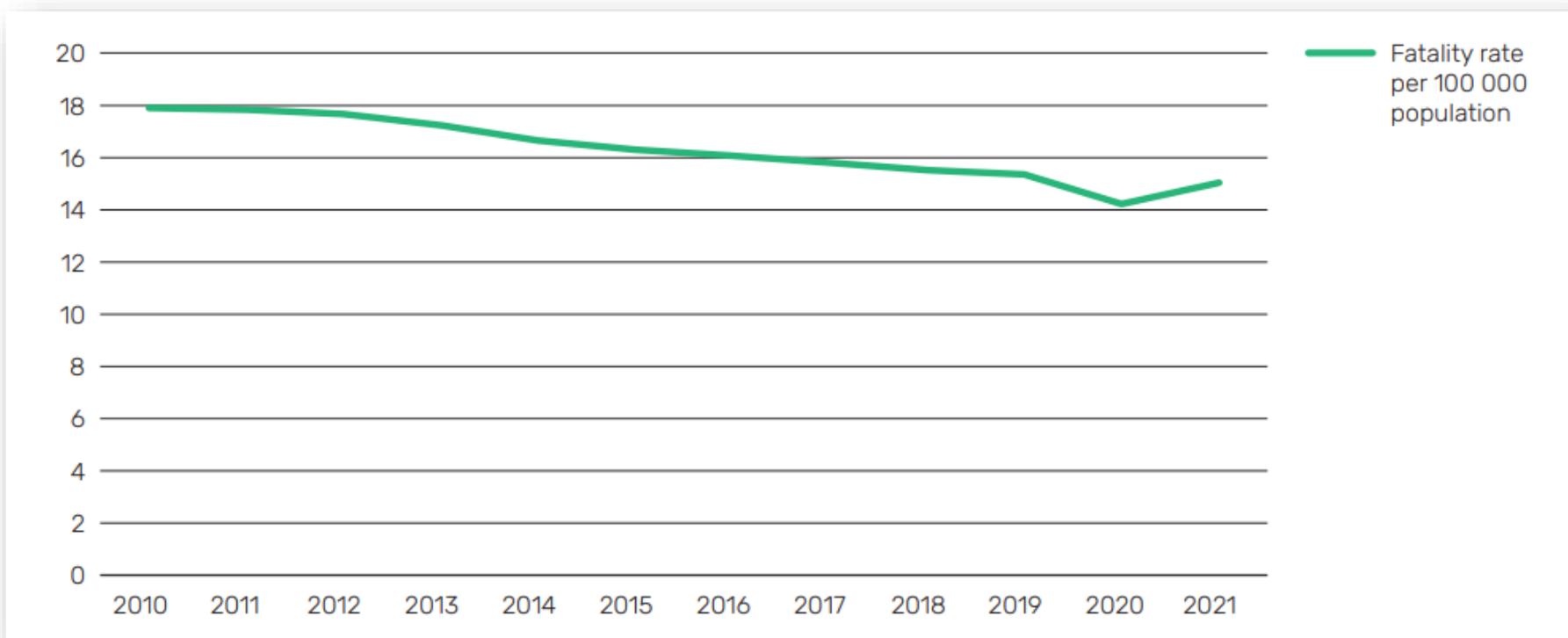

➤ vodeći uzrok smrti u dobi 5-29 godina

Smrtnost od prometnih nesreća u svijetu

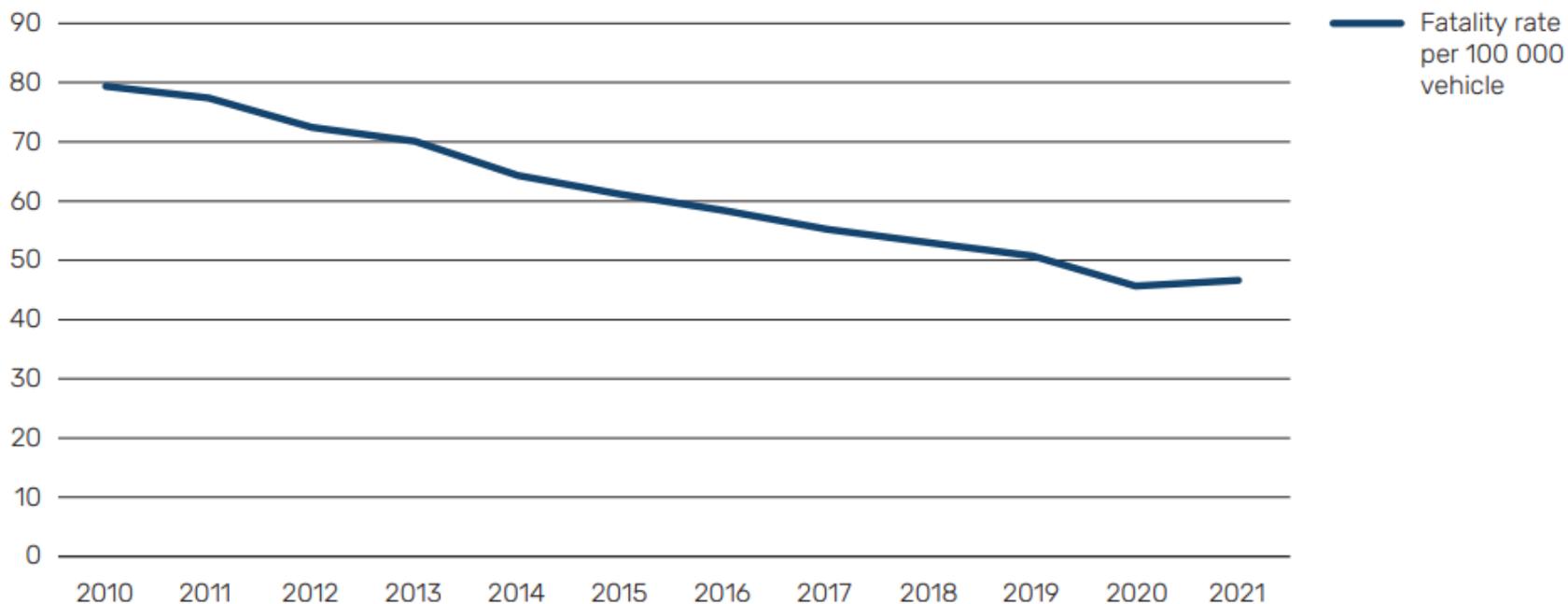
Stopa smrtnosti od prometnih nesreća na 100 000 stanovnika, 2010–2021

Smrtnost od prometnih nesreća u svijetu II

Stopa smrtnosti od prometnih nesreća na 100 000 vozila, 2010–2021

Nakon ovog staviti rang listu uzroka smrti!

Table 1. Leading causes of death, all ages, and ages 5–29 years, 2019

Rank	All ages	Ages 5–29 years
1	Ischaemic heart disease	Road Injury
2	Stroke	Tuberculosis
3	Chronic obstructive pulmonary disease	Diarrhoeal diseases
4	Lower respiratory infections	Interpersonal violence
5	Neonatal conditions	Self-harm
6	Trachea, bronchus, lung cancers	HIV/AIDS
7	Alzheimer’s disease and other dementias	Lower respiratory infections
8	Diarrhoeal diseases	Maternal conditions
9	Diabetes mellitus	Drowning
10	Kidney diseases	Cirrhosis of the liver
11	Cirrhosis of the liver	Malaria
12	Road injury	Meningitis

Source: Adapted from: (11)

*prometne nesreće -
12. vodeći uzrok
smrti u svijetu*

*1. vodeći uzrok smrti
u djece i mladih u
svijetu*

Ciljevi održivog razvoja – Sustainable Development Goals (SDG)

1 SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

2 SVIJET BEZ GLADI

3

3 DOBRO ZDRAVLJE I BLAGOBYTJE

SDG target 3.6: by 2020, halve the number of global deaths and injuries from road traffic accidents.

7 PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA

8 DOSTOJANSTVEN RAD I GOSPODARSKI RAST

9

11 ODRAŽLJIVE GRADINE I ZAJEDNICE

SDG target 11.2: by 2030, provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, improving road safety, notably by expanding public transport, with special attention to the needs of those in vulnerable situations, women, children, people with disabilities and older people.

13 ODGOVOR NA KLIMATSKU PROMJENU

14 OČUVANJE VODENOG SVIJETA

15

OČUVANJE ŽIVOTA NA KOPNU

16 MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

17 PARTNERSTVOM DO CILJEVA

CILJEVI
ODRŽIVOG
RAZVOJA

Prometne nesreće u svijetu

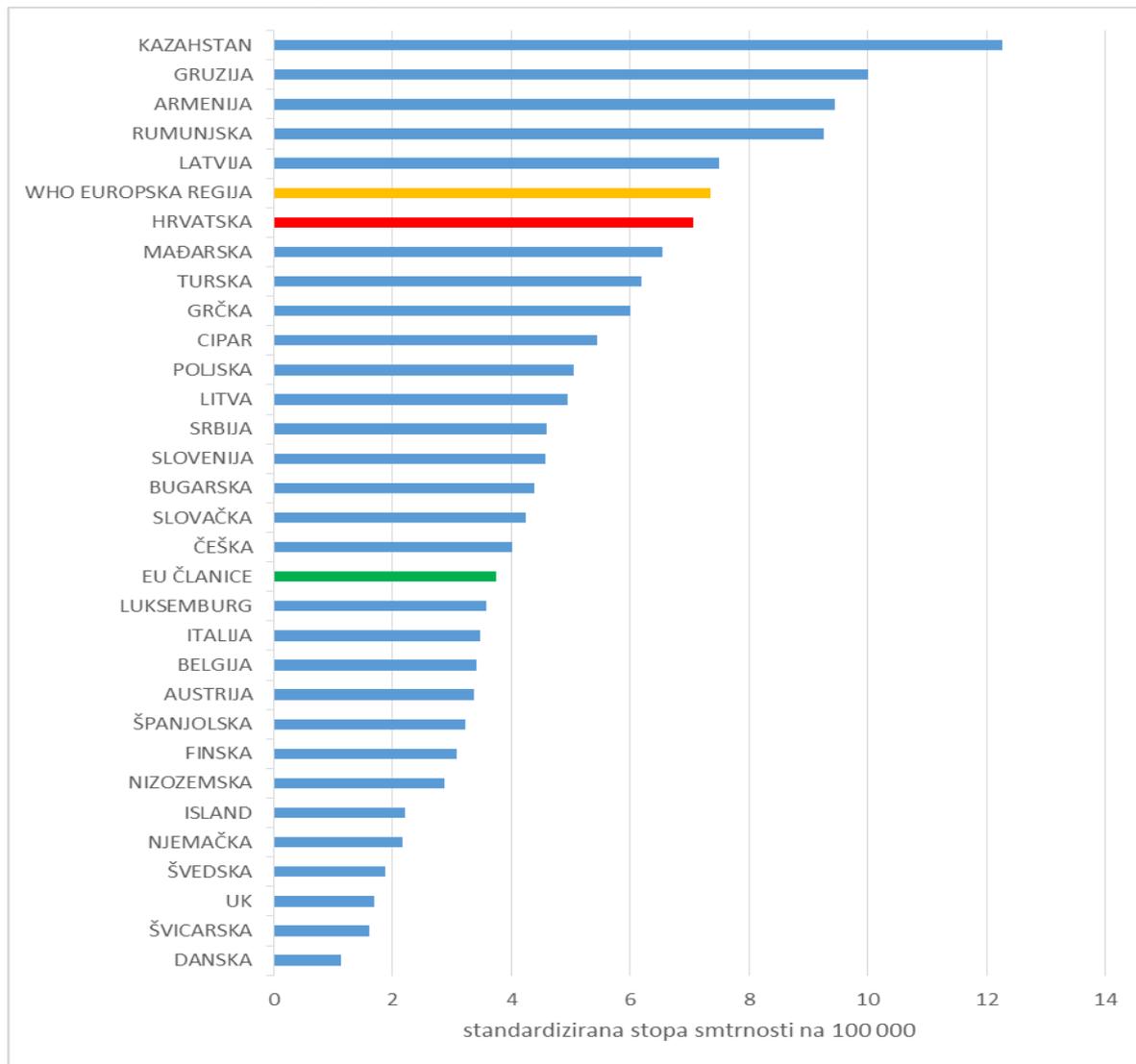

Globalno izvješće o stanju sigurnosti u cestovnom prometu

- SZO – koordinator istraživanja
- provedeno 2008., 2011., 2014., 2017. i 2022. godine (175 država)
- Hrvatska sudjelovala u svih pet istraživanja

Standardizirane stope smrtnosti zbog cestovnih prometnih nesreća u Europi (na 100.000)

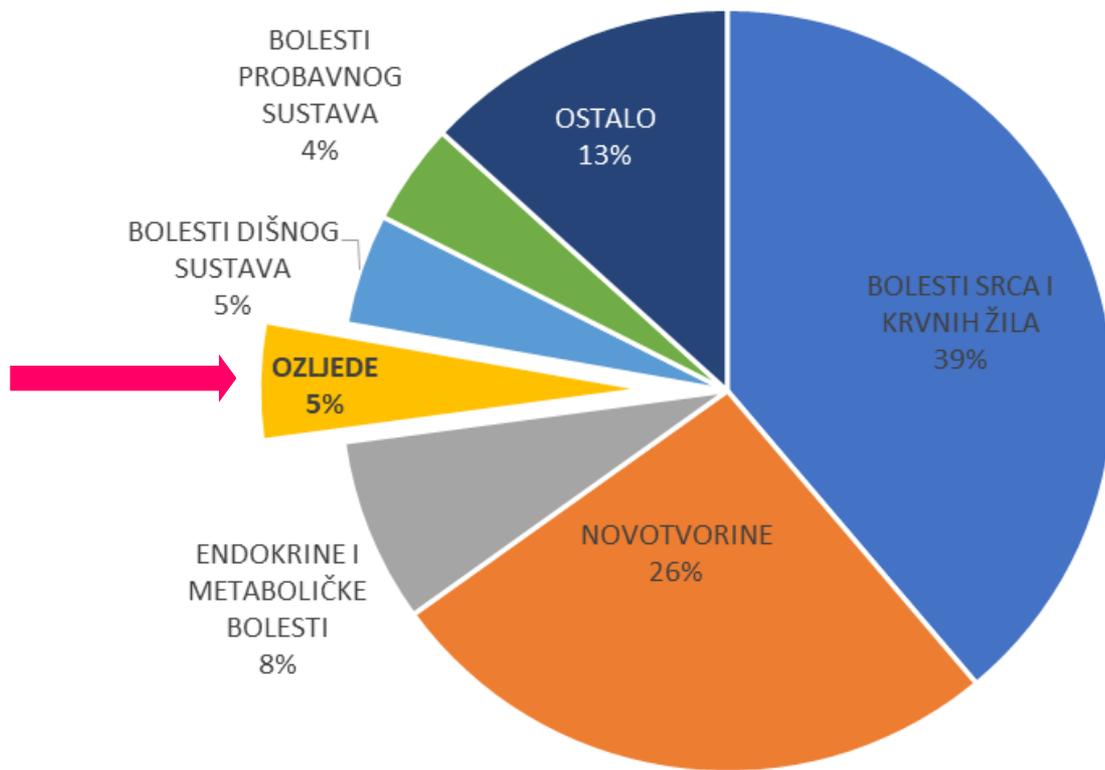
**posljednji
dostupni podaci
(za godine
2019.-2022.)**

Izvor: WHO Regional Office for Europe. "SDR, motor vehicle traffic accidents, all ages (deaths per 100 000)." European Health for All Explorer. Pristupljeno 8.5.2025. <https://gateway.euro.who.int>

Umrli u Hrvatskoj 2023. godine - vodeće skupine bolesti

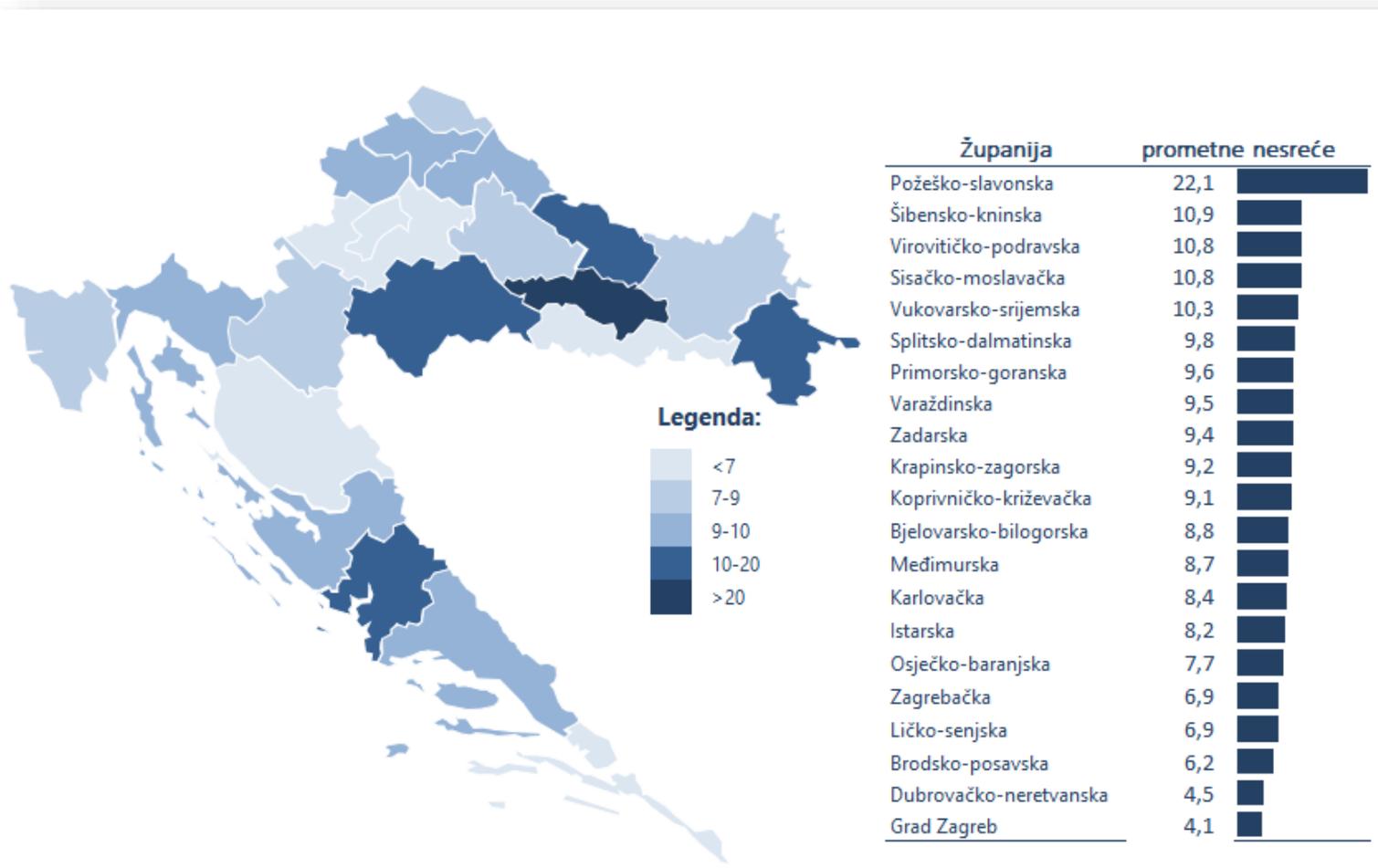
prometne nesreće
0,6 % ukupnih smrti
12 % smrti od ozljeda

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Dobno standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) prema županijama u Hrvatskoj, 2023. godina

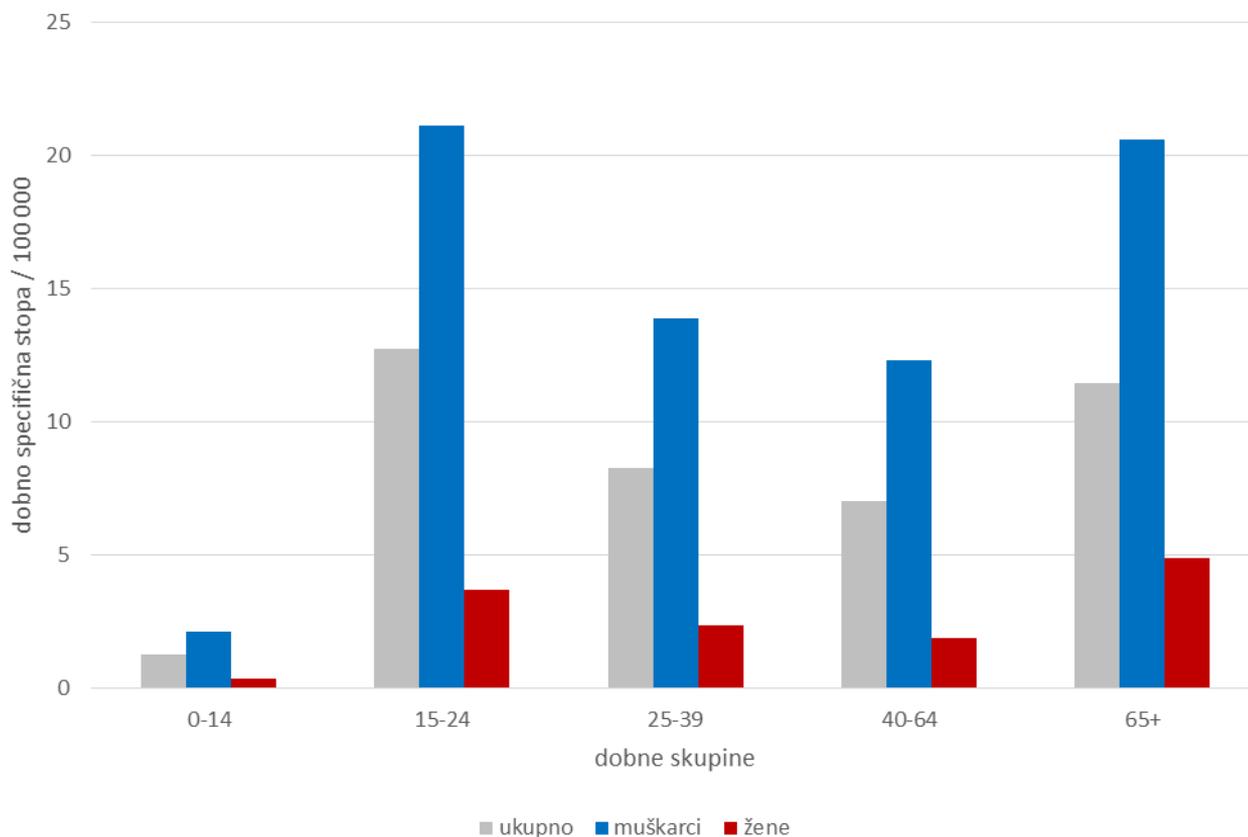

Dobno specifične stope smrtnosti od prometnih nesreća u Hrvatskoj 2023.

Najviše stope smrtnosti zabilježene u dobi 15-24 (12,7/100 000) te kod starijih od 65 godina (11,4/100 000)

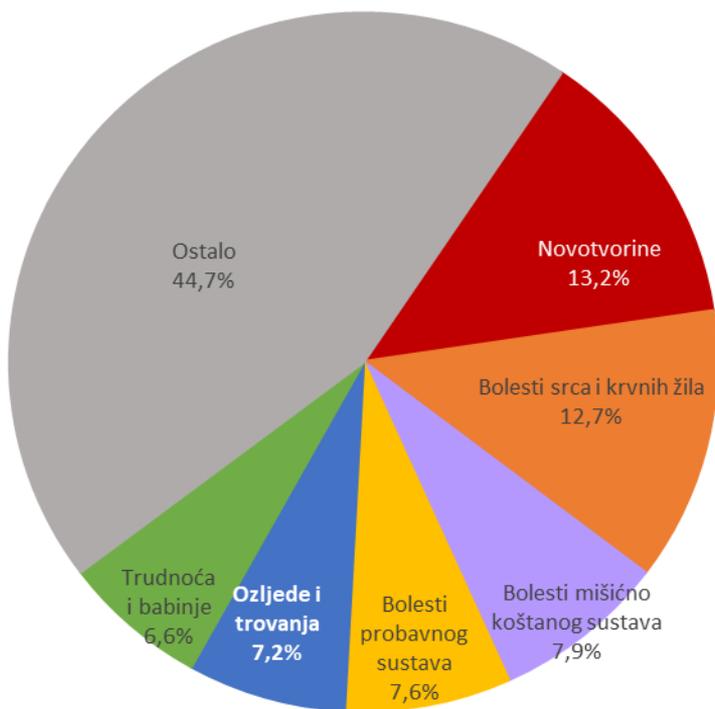
U svim dobnim skupinama stope su značajno veće u muškaraca nego u žena

M:Ž=5:1

Izvor podataka: DZS, obrada HZIJ

Bolnički pobol u 2023. godini

Među uzrocima bolničkog liječenja u 2023. godini **ozljede** se nalaze na petom mjestu s ukupno 45 017 hospitalizacija i udjelom od 7,2 %

Hospitalizacije zbog **prometnih nesreća: 13 933** (31 % u skupini ozljeda; 2,2% u ukupnim hospitalizacijama)

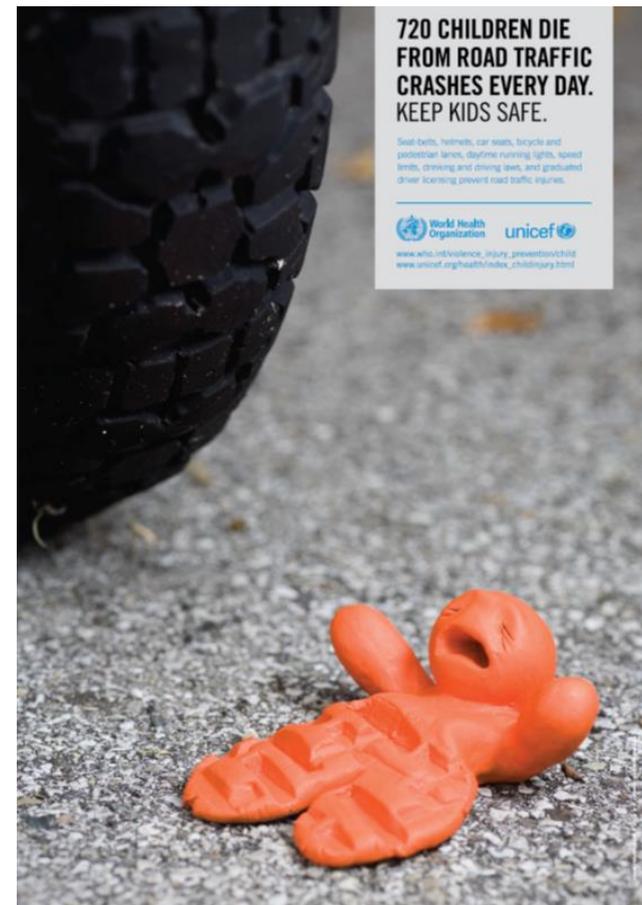
prometne nesreće 2,2%

Prometne nesreće u djece u RH

- vodeći uzrok smrtnosti od ozljeda u dobnoj skupini 1-19 godina
- drugi vodeći uzrok hospitalizacija
- najviše stope smrtnosti u skupini 15-19 godina
- trend smanjenja smrtnosti

Rizici

- **Individualni (sudionik u prometu)**

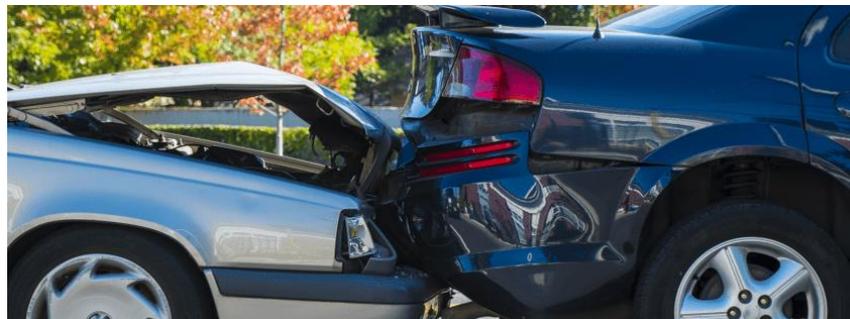
- muški spol, mlađa dob
- konzumacija alkohola i droga
- nedostatak iskustva
- nekorištenje sigurnosnog pojasa, kacige
- nepoštivanje brzina...

- **Prometno sredstvo, vozilo**

- veličina vozila
- nepostojanje sigurnosne opreme (pojasa)
- nedovoljni tehnički pregledi...

- **Okolišni**

- veća gustoća prometa
- više različitih sudionika u prometu
- neadekvatne prometnice...

Obilježavanja i kampanje o sigurnosti u prometu na društvenim mrežama i službenoj HZJZ stranici

- Globalni tjedan sigurnosti u cestovnom prometu
- Svjetski dan bicikla
- Ljetna kampanja sigurno u prometu
- Europski tjedan mobilnosti
- Svjetski dan bez automobila
- Nacionalni dan sigurnosti cestovnog prometa
- Svjetski dan sjećanja na žrtve prometnih nesreća
- Kako spriječiti ozljede u zimskim mjesecima

Sigurno sudjelovanje u prometu
Hrvatski zavod za javno zdravstvo | HZJZ

- Brošura **Sigurno kroz prvu godinu**
Preporuke za prevenciju ozljeda kod djece (0-1 godina)
- **Sigurno kroz rano djetinjstvo**
Preporuke za prevenciju ozljeda kod djece (1-6 godina)

Sigurno kroz prvu godinu

Preporuke za prevenciju ozljeda kod djece (0 - 1 godina)

HZJZ
Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Sigurno kroz rano djetinjstvo

Preporuke za prevenciju ozljeda kod djece (1 - 6 godina)

HZJZ
Hrvatski zavod za javno zdravstvo

SIGURNA VOZnja U AUTOMOBILU

LIVJEK KORISTITE AUTOSJEDALJKU - BEZ OBZIRA NA DIZJNU VOZNE.

- Autosjedalica mora biti ispravno pričvršćena primjerenom djetelovu uzrastu, okrenuta naprijed od smjera vožnje do minimalno 15 mjeseci starosti, a preporučuje se i kasnije, ovisno o vrsti sjedalice.
- Optimalan nagib kod postavljanja autosjedalice za neverododena je oko 45 stupnjeva u odnosu na tlo, a za djecu stariju od šest mjeseci je oko 60 stupnjeva.
- Djetetu u automobilu ne smije biti u debeloj zraknoj odjeci jer to onemogućava dovoljno zataganje pojasa. Nakon što vozite djetetu, slobodno ga prekinite dekeizom.
- Izazvali pojačevu moralu, izazvali u razini razvoja te biti zaigrani i fokus da samo jeftini pred stono između djetelove ključne kosti i pojasa.
- Ne koristite autosjedalica koje su bile u sudaru ili im je istekao rok trajanja. Rabljenje autosjedalica kupitno samo iz provjerenih izvora. Najsigurnije su nove autosjedalica.

PROJEKT

- **Učvrstite djetetu u autosjedalici kako ne smije izići iz sjedalice.**
Pričvrstite je ispravno i sigurno.
- **Nezabavljajte djetetu dok vozite, djetetu osjećate udarac.**
- **Nezabavljajte djetetu dok vozite, djetetu osjećate udarac.**
- **Osigurajte djetetu ispravno pričvršćenje i osigurajte djetetu ispravno pričvršćenje.**
- **Osigurajte djetetu ispravno pričvršćenje i osigurajte djetetu ispravno pričvršćenje.**

VOZnja U AUTOMOBILU

- **Vožnja u automobilu je sigurna.**
  - Djetetu od 150 cm ili manje, sigurnije je sjediti u autosjedalici pričvršćenoj ispravno i sigurno prema uputama proizvođača.
  - Djetetu od 150 cm ili manje, sigurnije je sjediti u autosjedalici pričvršćenoj ispravno i sigurno prema uputama proizvođača.
- **Vožnja u automobilu je sigurna.**
  - Djetetu od 150 cm ili manje, sigurnije je sjediti u autosjedalici pričvršćenoj ispravno i sigurno prema uputama proizvođača.
  - Djetetu od 150 cm ili manje, sigurnije je sjediti u autosjedalici pričvršćenoj ispravno i sigurno prema uputama proizvođača.
- **Vožnja u automobilu je sigurna.**
  - Djetetu od 150 cm ili manje, sigurnije je sjediti u autosjedalici pričvršćenoj ispravno i sigurno prema uputama proizvođača.
  - Djetetu od 150 cm ili manje, sigurnije je sjediti u autosjedalici pričvršćenoj ispravno i sigurno prema uputama proizvođača.

8. Globalni tjedan sigurnosti cestovnog prometa

SAVJETI ZA SIGURNU VOŽNJU BICIKLOM

- **PRIDRŽAVAJTE SE PROMETNIH PRAVILA**
Krećite se biciklističkom stazom u smjeru kretanja.
- **UVIJEK NOSITE KACIGU**
Zaštitna kaciga značajno umanjuje rizik od ozljeda. Osobe mlađe od 16 godina obavezne su nositi kacigu.
- **BUDITE VIDLJIVI**
Nosite reflektirajući prsluk, reflektirajuću odjeću ili reflektirajuću oznaku.
- **POSEBAN OPREZ AKO VOZITE DJECU**
Dijete do osam godina starosti mora sjediti u pravilno postavljenoj sjedalici. Na glavi mora nositi zaštitnu kacigu.
- **BUDITE PREDVIDLJIVI**
Tijekom vožnje ne radite nagle pokrete i signalizirajte svaku promjenu smjera.
- **NE KORISTITE SLUŠALICE**
Zakonom je zabranjeno koristiti slušalice za vrijeme vožnje jer umanjuju mogućnost reagiranja.
- **PROVJERITE ISPRAVNOST BICIKLA**
Prije svake vožnje provjerite ispravnost bicikla te ga redovito održavajte.

SAVJETI ZA SIGURNO KRETANJE PJEŠAKA

- **HODAJTE NOGOSTUPOM**
Krećite se nogostupom ili drugom površinom koja je za to određena. Na cesti na kojoj ne postoji nogostup krećite se što bliže rubu kolnika.
- **NE ZADRŽAVAJTE SE NA KOLNIKU**
Za prijelaz preko kolnika koristite pješačke prijelaze ili pothodnike za pješake. Preko kolnika i biciklističke staze krećite se pažljivo i najkraćim putem. Na cesti izvan naselja krećite se uz lijevi rub kolnika.
- **BUDITE VIDLJIVI**
U uvjetima smanjene vidljivosti nosite reflektirajuću odjeću ili oznaku.
- **BUDITE OPREZNI PRI KORIŠTENJU JAVNOG PRIJEVOZA**
Budite oprezni pri ulasku i izlasku iz vozila javnog prijevoza. Potrudite se biti vidljivi vozačima.
- **VJEŽBAJTE S DJECOM SIGURNO PRELAZENJE KOLNIKA**
Vlastitim primjerom pokažite djetetu kako se ispravno ponašati u prometu i ukažite mu na potencijalne opasnosti.

